

Yargıtay Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 26 . 5 . 1973 - Sayı : 14546)

No.
1730

Kabul tarihi
16 . 5 . 1973

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç, kuruluş ve görev

MADDE 1. — Yargıtay, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile bu kanun ve diğer kanunların hükümlerine göre kurulup görev ifa eden yüksek mahkemelerden biridir.

Kuruluş :

MADDE 2. — Yargıtay, Birinci Başkanlık, Birinci Başkanlık Divanı, Yönetim Kurulu, Daireler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Kalemlerinden meydana gelir.

Yargıtayın görevleri :

MADDE 3. — Yargıtayın görevleri şunlardır :

1. Adliye mahkemelerince verilen karar ve hükümleri son merci olarak inceleyip karara bağlamak,
2. Yargıtay Daire Başkan ve üyeleri, Cumhuriyet Başsavcısı ile kanunlara göre onlar durumunda bulunan kimseler aleyhindeki görevden doğan tazminat davalarına ve bunların kişisel suçlarına ait ceza davalarına ve kanunlarla gösterilen diğer davalara ilk ve son derece mahkemesi olarak bakmak,
3. Kanunlarla verilen diğer işleri görmek.

Birinci Başkanlık :

MADDE 4. — Birinci Başkanlık, Birinci Başkan ve iki Birinci Başkanvekili ile Birinci Başkanın Yargıtay üyeleri arasından seçeceği genel sekreterden kurulur.

Birinci Başkanın görevleri :

MADDE 5. — Birinci Başkanın görevleri şunlardır :

1. Yargıtayı temsil etmek,
2. Kurullara Başkanlık etmek,
3. Yargıtayın verimli ve düzenli çalışmalarını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği tedbirleri almak,
4. Dairelerin çalışma durumları üzerinde gerekli gördüğü bilgileri yazı ile istemek ve kurullarca verilen yönetim kararlarını yerine getirmek,
5. Zaruret halinde Yargıtaya ait önemli geçici işlerde veya başkanlık ettiği kurullarda dosya taktır etmek üzere Yargıtay Başkan ve üyelerini ve tetkik hâkimlerini görevlendirmek,
6. Bir dairede ani olarak meydana gelen bir boşluğu doldurmak üzere çok kısa bir süre için başka bir daire üyesini, o dairede görevlendirmek,
7. Yargıtay memurlarını denetlemek veya denetletmek,
8. Bu kanun ve başka kanunlarla verilen diğer işleri görmek.

Başkanvekillerinin görevi :

MADDE 6. — Başkanvekillerinin görevleri şunlardır :

1. Birinci Başkana ait görevlerden, Birinci Başkan tarafından verilenleri yapmak,
2. Birinci Başkanın yokluğunda kıdem sırasına göre ona vekillik etmek,

Birinci Başkanvekillerinin de yokluğunda Birinci Başkana en kıdemli ikinci Başkan, kıdemlerde eşitlik halinde ise yaşlısı vekillik eder.

Genel Sekreterin görevleri :

MADDE 7. — Genel Sekreter yönetim işlerinde Birinci Başkanın yardımcısıdır. Birinci Başkanın vereceği yönetim ve yazı işlerini yürütür.

Genel Sekretere Birinci Başkanın onayı ile lüzumunda tetkik hâkimlerinden yeteri kadar yardımcı ile genel sekreterlik hizmetleri için yeteri kadar memur verilir.

Birinci Başkanlık Divanı :

MADDE 8. — Birinci Başkanlık Divanı, Birinci Başkanın Başkanlığında ikisi ikinci Başkan olan dört asıl ve iki yedek üyeden kurulur.

Bunlardan :

Bir Başkan, bir asıl ve bir yedek üye hukuk dairelerinden; bir başkan, bir asıl, bir yedek üye de ceza dairelerinden olmak üzere Yargıtay Büyük Genel Kurulunca seçilir.

Birinci Başkanlık Divanı üyeliğine aynı daireden birden fazla kimse seçilemez.

Mazereti halinde Birinci Başkana kıdemli başkanvekili, kıdemli başkanvekiline diğer başkanvekili vekillik eder. Birinci başkanla vekillerinin bulunmaması halinde divan üyesi olan ikinci başkanlardan kıdemli olanı divanına Başkanlık görevini ifa eder. Bu takdirde kurul noksanı yedeklerle tamamlanır.

Birinci Başkanlık Divanının görevleri :

MADDE 9. — Birinci Başkanlık Divanının görevleri şunlardır :

1. Yeni gelen üyelerin, dairelerin iş durumu ve ihtiyaçları gözönünde tutularak yerlerini belli etmek,
2. Zorunluluk halinde ikinci Başkan ve üyelerin dairelerini değiştirmek,
3. Yargıtay tetkik hâkimleri ile raportörlerin çalışacakları daireleri, kurulları ve göreceklere işleri belli etmek ve gerektiğinde yerlerini değiştirmek,
4. Yargıtay Başkanları, Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay üyelerinin hâkimlik vakar ve şerefine ve kişisel haysiyetlerine dokunan ya da vazife icaplarına uymayan ihtiyarî eylem ve davranışlarından ve kişisel ve görevle ilgili suçlarından dolayı ihzarî soruşturmanın bir Yargıtay üyesi veya başkanı tarafından yapılması gerektiği takdirde, bu kimseyi tespit etmek,
5. Yetkili mercinin neresi olduğu bildirilmemiş olan yönetim işlerinin yerini belli etmek veya yapmak,
6. Bu veya başka kanunlarla verilen diğer işleri görmek.

Birinci Başkanlık Divanı üyeleri kendileri ile ilgili konularda Birinci Başkanlık Divanına katılamazlar.

Yönetim Kurulu :

MADDE 10. — Yargıtay Yönetim Kurulu; Yargıtay Birinci Başkanının başkanlığında, Cumhuriyet Başsavcısı, Genel Sekreter ile Birinci Başkanlık Divanınca başka kurullarda görev almamış olanlar arasından iki yıl için ad çekmek suretiyle belli edilen iki asıl ve iki yedek Yargıtay üyesinden meydana gelir.

Birinci Başkanın görevi başında bulunmadığı zamanlarda yönetim kurulu birinci başkanvekilllerinden birinin başkanlığında toplanır.

Yönetim Kurulunun görevleri :

MADDE 11. — Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır :

1. Yargıtay Başkan ve üyeleri ile tetkik hâkimleri dışında kalan Yargıtay personelinin atama ve nakil, yükselme, disiplin ve sair özlük işlerini ifa etmek ve bunlarla ilgili karar ve tedbirleri almak ve yönetmelikleri yapmak,

2. Bu ve başka kanunlarla verilen diğer işleri yapmak.

Yönetim Kurulu üye tamsayısı ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır.

Daireler :

MADDE 12. — Yargıtayda 15 Hukuk ve 9 Ceza Dairesi vardır.

Her dairede Yargıtay Büyük Genel Kurulunca seçilen bir ikinci başkan (daire başkanı) ile Birinci Başkanlık Divanınca görevlendirilen yeteri kadar üye bulunur.

Dairelerin görevleri :

MADDE 13. — Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde hukuk dairelerinden:

Birincisi : Taşınmaz mallara ilişkin mülkiyet hakkına ait asliye ve sulh mahkemelerinden verilen, ikinci, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, onikinci ve onördüncü hukuk dairelerinin görevleri dışında kalan hüküm ve kararları,

İkincisi : Şahıs, aile ve miras hukukuna ait asliye ve sulh mahkemelerinden verilip de altıncı ve sekizinci hukuk dairelerinin görevleri dışında kalan hüküm ve kararları,

Üçüncüsü : Sulh mahkemelerinden verilip de ikinci, beşinci, altıncı, sekizinci, dokuzuncu, onbirinci ve onikinci hukuk dairelerinin görevleri dışında kalan hüküm ve kararları,

Dördüncüsü : Asliye mahkemelerinden verilen haksız fiil ve haksız mal edinmeden genel ve özel kanunlardan doğan tazminat ve alacak davaları ile sözleşmelerden meydana gelen uyumsuzluklara ilişkin hüküm ve kararları, davanın nakli, hâkim reddi, taşınmaz mallar hukuku ile ilgili davalar ayrıık olmak üzere hukuk, ticaret ve icra işlerine ait yargı yeri belirtilmesi ve asliye mahkemelerinden verilip de diğer hukuk dairelerinin görevleri dışında kalan hüküm ve kararları,

Beşincisi : 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile 5613 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca iskân işlerinden dolayı toprak mahkemesi sıfatıyla verilen hükümlerle, kamulaştırma ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununa ilişkin uyumsuzluklara dair hüküm ve kararları,

Altıncısı : Vakfa ilişkin hüküm ve kararlarla asliye ve sulh mahkemelerinden verilip de kaynaklara, özel ve genel sulara, şüf'a, iştirak ve vefa haklarına, paydaşlar veya mirasçılar arasında taşınır ve taşınmaz malların taksim ve şüf'unun giderilmesi davalarına asliye ve sulh ve ticaret mahkemelerinden verilip de kira bağatından doğan tahliye davalarına, tahliye ile birlikte görülen kira karşılığı ve tazminat davalarına; nüfus kütüğü ve yaş kayıtlarının düzeltilmesi öz ve soyadının değiştirilmesine ilişkin hüküm ve kararları,

Yedincisi : 766 sayılı Tapulama Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca kurulan tapulama mahkemeleri tarafından verilen hüküm ve kararları,

Sekizincisi : Zilyedliğe dayanılarak taşınmaz malların aynı hakkında açılan davalara ilişkin asliye ve sulh mahkemelerince verilen hüküm ve kararlarla taşınmaz malların iktisabı, zamanaşımıyla tesciline ilişkin hüküm ve kararları,

Dokuzuncusu : 1475 sayılı İş Kanunu, 274 sayılı Sendikalar Kanunu, 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu, 212 sayılı Basın Mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar ara-

sındaki ilişkileri düzenleyen Kanunla, Deniz İş Kanunundan doğan uyumsuzluklara değinen, onuncu hukuk dairesinin görevi dışında kalan ve iş mahkemelerinden verilmiş olan hüküm ve kararları,

Onuncusu : 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunundan doğan uyumsuzluklara ilişkin olarak iş mahkemelerinden verilen hüküm ve kararları,

Onbirincisi : Türk Ticaret Kanununun uygulanmasından ve onun diğer kanunlarda yer almasına rağmen ticarî hüküm saydığı kurallara göre asliye ve sulh mahkemelerinden verilen ve 15 nci hukuk dairesinin görevi dışında kalan hüküm ve kararları,

Onikincisi : İcra ve İflâs Kanununun uygulanmasından doğan dava, itiraz ve şikâyetler dolayısıyla icra tetkik mercilerinden verilen ve 13 ve 15 nci hukuk dairelerinin görevleri dışında kalan hüküm ve kararları,

Onüçüncüsü : Borçlar Kanununun özel sözleşme türlerinden satış ve trampa, bağışlama, ariyet ve karz, vekâlet, vekâletsiz tasarruf, kefalet, ölüncüye kadar bakıp gözetme, âdi ortaklık, alacağın temlik, borcun nakli, sözleşmeleriyle ilgili bütün alacak ve tazminat davaları, kira parasının tahsili, kira parasının tahsiliyle birlikte kira parasının belli edilmesi davalarına ilişkin asliye mahkemelerinden verilen hüküm ve kararlarla, icra tetkik mercilerinden umumî hükümler çerçevesinde verilen istihkak ve icra ve iflâs Kanununun 277 - 280 nci madde hükümlerine değinen iptal davalarına ilişkin hüküm ve kararları,

Onördüncüsü : Mülkiyetin gayriaynî haklara ilişkin olup da asliye ve sulh mahkemelerinden verilen, ikinci, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve onikinci hukuk dairelerinin görevleri dışında kalan hüküm ve kararlarla, kamu mallarından mera, yaylak, kışlak davaları ve şahsi haklara dayanan taşınmaz tapuya tescili ve müdahalenin önlenmesi davaları ve 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanununun 27 nci maddesinde yazılı ve 5572 sayılı Kanuna dayanılarak görevlendirilen asliye mahkemelerince verilen hüküm ve kararları ve taşınmaz mallar hukukuna ilişkin davalarda yargı yerinin belli edilmesi işlerini,

Onbeşincisi : Ticarî mülk taşıyan ya da taşımayan bütün istisna sözleşmelerinden doğan uyumsuzluk hakkında asliye mahkemelerinden verilen kararlarla, 6183 sayılı Âmmeye Alacaklarının tahsili usulü Kanununa dayanan istihkak davalarına ilişkin hüküm ve kararları,

İnceler ve karara bağlarlar.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinden verilen kararlar ayrı olmak üzere, ceza dairelerinden :

Birincisi : Türk Ceza Kanununun 2 nci kitabının 9 ncu babında yer alan ölüm, ağır hapis ve 5 seneden fazla hapis ve kamu hizmetlerinden daimî olarak yasaklık cezalarını gerektiren ve diğer dairelerin görevlerine girmeyen cürümlere ait hüküm ve kararları,

İkincisi : Sulh ceza mahkemelerinden ceza kanununa göre verilen ve diğer dairelerin görevlerine girmeyen suçlara ait hüküm ve kararları,

Üçüncüsü : Orman Kanunu gereğince açılmış ceza davaları sonunda verilen hüküm ve kararları ve ammenin emniyeti için dava nakli ve ceza kanununun mevkiî meriyete vazına müteallik kanunun 36 nci maddesinde yazılı ve Yargıtaya verilmiş yargı yeri belirtme konularını,

Dördüncüsü : Türk Ceza Kanununun 456/3 nci maddesine giren cürümlerden dolayı verilen hüküm ve kararlarla, diğer ceza dairelerinin dışında kalan hüküm ve kararları,

Beşincisi : Türk Ceza Kanununun 2 nci kitabının 3 ncu babının, birinci, ikinci ve üçüncü fasıllarında ve aynı kanunun 403 ilâ 410 ncu maddelerinde ve 8 nci babında yazılı suçlara ilişkin hüküm ve kararları,

Altıncısı : Türk Ceza Kanununun 2 nci kitabının 3 ncu babının 3 ncu ve 4 ncu fasıllarında ve 10 ncu babı ile 5917 sayılı Kanunda yazılı hususlara ait hüküm ve kararları,

Yedincisi : Memurların kaçakçılık hükümlerine göre cezalandırılan veya cezası artırılan suçlarına ilişkin hüküm ve kararları ile, özel kanunlarda yazılı olup da, diğer dairelerin görevlerine girmeyen suçlara ilişkin hüküm ve kararları,

Sekizincisi : Türk Ceza Kanununun 2 nci kitabının 5 ve 6 ncı bablarında yazılı olup da, 5 ve 6 ncı ceza dairelerinin görevlerine giren suçlar ayırık olmak üzere aynı kitabın 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 ncı bablarında yer alan ağır cezalı cürümler ile 9 ncü babında belirtilen Türk Ceza Kanununun 468, 470 ve 473/2 nci maddelerinde yazılı suçlarla Türk Ceza Kanununun taksirli suçlara ilişkin 383 ve 389 ncü maddelerine giren ağır cezalı cürümlere ve aynı kanunun 455 nci maddesine uyan ölüme sebebiyet suçlarına ait hüküm ve kararları; 6136 sayılı ateşli silâh ve bıçaklar hakkındaki kanun ile, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti ve 6187 sayılı Vicdan ve Toplantı Hürriyetinin korunması ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri, 1475 sayılı İş ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar, 274 sayılı Sendikalar ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt hakkındaki kanunlara ilişkin hüküm ve kararları,

Dokuzuncusu : Devlet Güvenlik mahkemelerinden verilen kararları, inceler ve karara bağlarlar.

466 sayılı Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkındaki kanuna göre verilen kararlar, esas kanunları itibariyle hangi ceza dairesinin görevine giriyorsa o ceza dairesince incelenir ve karara bağlanır.

Yargılanmaları Yargıtaya adolan hâkim, savcı ve memurların davaları fiilin niteliğine göre benzeri fiillere ilişkin hüküm ve kararların inceleme yeri olan daireye ve bu dairelerden çıkacak kararların temyiz yolu ile incelenmesi de ceza genel kuruluna aittir. Şu kadar ki, asıl davayı gören daire kurulu mensupları ceza genel kuruluna katılamaz.

Hüküm veren daire, ceza genel kurulu kararına uymayarak kendi kararında ısrar etmesi halinde ceza genel kurulunca verilecek ikinci karar kesin olup, ilgili dairece uyulması zorunludur.

Yukardaki bentde gösterilen hâkim, savcı ve memurlara ait davalarda ceza dairelerinin görevlerinin tayininde mahkemeye sevk maddeleri esas alınır, muhtelif suçlara ait davalarda en ağırını incelemeye yetkili daire görevlidir. Temyiz halinde bunlardan, sadece temyiz isteğine konu olanlar nazara alınır.

İkinci Başkanların görevleri :

MADDE 14. — İkinci Başkanların görevleri şunlardır :

1. Dairelerinde ahenkli, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini ve işlerin mümkün olan süratle incelenip karara bağlanmasını, dairenin kendi kararları arasında meydana gelen uyumsuzlukların önlenmesini sağlamak için gerekli göreceği bütün tedbirleri almak ve özellikle dosyaları taktir edecekleri, bu esaslar uyarınca tespit etmek ve kendi yazmayacağı kararların hangi üye tarafından yazılacağını belli etmek,

2. Birinci Başkanlığın yetkisi saklı kalmak üzere kalem görevlilerinin denetlemek,

3. Kalem personeli hakkında ilgili kanunda belirtilen uyarma, iknama ve kısa süreli durdurma disiplin cezalarını uygulamak,

4. Kararların zamanında yazılıp dosyaların mahallerine jadesini sağlamak,

5. Bu ve diğer kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak,

Daire başkanına, gerektiğinde kıdemli üye vekillik eder.

Yargıtay üyelerinin görevleri :

MADDE 15. — Yargıtay üyelerinin görevleri şunlardır :

1. Kendilerine verilecek dosyaları gerekli şekilde ve zamanında inceleyip kurula taktir etmek ve kararları yazmak,

2. Buldukları kurullarda görüşmelere katılmak ve oylarını vermek,
3. Dairenin ahenkli, verimli ve düzenli çalışmasının sağlanması ve işlerin çabuklukla incelenip karara bağlanmasında başkana yardım etmek,

Hukuk ve Ceza Genel Kurulları :

MADDE 16. — Hukuk ve Ceza Genel Kurulları, bu kurullara bağlı daireler sayısının en az iki katı üye ile toplanır. Genel kurullara daire başkanlarının en az yarısından bir fazlasının ve başkanlarının katıldığı dairelerden bir, katılmadığı dairelerden iki üyenin iştiraki zorunludur.

Yargıtay Birinci Başkanının başkanlık etmediği, ya da bulunmadığı zamanlarda Hukuk Genel Kuruluna hukuk dairelerinden, Ceza Genel Kuruluna ise ceza dairelerinden seçilmiş olan birinci başkanvekilli başkanlık eder.

Birinci Başkanla belli kurulda onun yerini tutacak olan başkanvekillerinin bulunmaması halinde, o toplantıya katılmış olan daire başkanlarından en kıdemlisi, başkanlık görevini yapar.

İcra ve iflâs Kanunundaki ceza hükümlerinin uygulanmasına ilişkin daire kararlarının Ceza Genel Kurulunda incelenmesi sırasında ilgili dairenin başkan ve en az bir üyesi de Ceza Genel Kuruluna katılır.

Hukuk ve Ceza Genel Kurullarının görevleri :

MADDE 17. — Hukuk ve Ceza Genel Kurullarının görevleri şunlardır :

1. Yargıtay dairelerinin bozma kararlarına karşı direnmeye dair verilen mahkeme kararlarını inceleyip kesin olarak karar vermek,
2. Yargıtay dairelerinden biri,
  - a) Yerleşmiş içtihadından dönmek isterse,
  - b) Benzer olaylarda birbirine uymayan kararlar vermiş bulunursa,
  - c) Hukuk Genel Kuruluna bağlı hukuk daireleri arasında ya da Ceza Genel Kuruluna dahil ceza daireleri arasında içtihad uyumsuzlukları bulunursa,
 Bunları kesin olarak karara bağlamak,
3. Yargıtay üyeleri ile kanunen onlar durumunda bulunan kişilere ait davaları ilk mahkeme olarak görmek ve kesin hükme bağlamak ve ilk mahkeme olarak özel dairelerce verilecek hüküm ve kararların temyiz ve itiraz yoluyla incelenmesini yapmak,
4. Bu ve başka kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Yargıtay Büyük Genel Kurulu :

MADDE 18. — Yargıtay Büyük Genel Kurulu, Birinci Başkanın başkanlığında başkanvekilleri, ikinci başkanlarla Cumhuriyet Başsavcısı ve üyelere meydana gelir.

Birinci Başkanın bulunmadığı hallerde Büyük Genel Kurula başkanvekillerinden kıdemli olanı; o da yoksa diğer başkanvekilli başkanlık eder. Başkanvekillerinin de bulunmaması halinde başkanlık görevini, toplantıda bulunan en kıdemli ikinci Başkan yapar.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun görevleri :

MADDE 19. — Yargıtay Büyük Genel Kurulunun görevleri şunlardır :

1. Birinci Başkanı, başkanvekillerini, daire başkanlarını ve bu kanunda gösterilen kurulların üyelerini seçmek,
2. Anayasa Mahkemesi ile Yüksek Hâkimler Kuruluna, kanunlarında belli edilen sayıda asıl ve yedek üye seçmek,
3. Cumhuriyet Başsavcısını seçmek,
4. Özel kanunların Yargıtay üyesinin katılmasını öngördüğü kurullara üye seçmek,

5. Yargıtayın varlık ve görevlerini ilgilendiren alanlarda Anayasanın 149 ncu maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine Yargıtay Birinci Başkanı tarafından iptal davası açılmasına karar vermek,

6. Yargıtay iç yönetmeliğini yapmak ve gerektiğinde değiştirmek,

7. Hukuk Genel Kurulunun benzer olaylarda birbirine aykırı biçimde verdiği kararları ile Ceza Genel Kurulunun yine benzer olaylarda birbirine aykırı olarak verdiği kararları ya da Hukuk Genel Kurulu ile Ceza Genel Kurulu, Hukuk Genel Kurulu ile bir Hukuk Dairesi, Hukuk Genel Kurulu ile bir Ceza Dairesi, ya da Ceza Genel Kurulu ile bir Ceza Dairesi, Ceza Genel Kurulu ile bir Hukuk Dairesi ya da bir Hukuk Dairesi ile bir Ceza Dairesi arasındaki içtihat uyumsuzluklarını gidermek ve içtihatları birleştirmek,

8. Bu ve başka kamunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Yargıtay Büyük Genel Kurulu görevlerinin yapılmasında içinden seçeceği bir komisyona hazırlık çalışması yaptırabilir.

İçtihatların birleştirilmesini istemek yetkisi :

MADDE 20. — İçtihatların birleştirilmesini Birinci Başkan doğrudan doğruya veya Yargıtaydaki dairelerin ya da Genel Kurulların verdikleri karar sonucunda gerekçeli yazı ile başvurmaları ya da Cumhuriyet Başsavcısının bizzat başvurması halinde, ilgili kurultan ister.

Diğer merci veya kişilerin gerekçeye dayanan yazılı başvurmaları halinde, içtihadı birleştirme yoluna gitmenin gerekip gerekmediğine Birinci Başkanlık Divanı karar verir. Bu karar kesindir.

İçtihadı birleştirme kararlarının değiştirilmesi ya da kaldırılmasının istenmesi de yukarıdaki usule bağlıdır.

İçtihadı birleştirme konusu cezaya ilişkin ise Cumhuriyet Başsavcısı bu kurullara üye olarak katılma ve oy verme yetkisine sahiptir.

Alınmış olan ilke kararları çerçevesinde içtihadı birleştirme görüşmeleri yürütülür ve kararları yazılır.

İçtihadı birleştirme kararları benzer hukukî konularda Yargıtay dairelerini ve Adalet mahkemelerini bağlar.

İçtihadı birleştirme kararlarının niteliğini açıkça belirten özeti kararın verilmesini izleyen en kısa zamanda Yüksek Hâkimler Kuruluna ve Adalet Bakanlığına bildirilir. Yüksek Hâkimler Kurulu ve Adalet Bakanlığı bütün Adalet mahkemelerine ve Cumhuriyet savcılıklarına bu kararları en kısa zaman içinde duyururlar.

Başkanlar Kurulu :

MADDE 21. — Başkanlar Kurulu Birinci Başkan ile birinci başkanvekilleri ve daire başkanları tarafından kurulur.

Birinci Başkanın bulunmadığı hallerde Başkanlar Kurulunun başkanlık görevi, birinci başkanvekillerinden kıdemlisi tarafından, onun da bulunmaması halinde diğer başkanvekili tarafından ifa edilir.

Başkanlar Kurulunun görevleri :

MADDE 22. — Başkanlar Kurulunun görevleri şunlardır :

1. Hukuk ve ceza daireleri arasında meydana gelen görev uyumsuzluklarını kesin karara bağlamak; şu kadar ki, ceza daireleri arasındaki görev uyumsuzlukları Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu ve hukuk daireleri arasındaki görev uyumsuzlukları ise Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulu tarafından karara bağlanır,

2. Dairelerden birinin yıl içinde gelen işleri normal çalışma ile karşılanamayacak oranda artmış ve daireler arasında iş bakımından bir dengesizlik meydana gelmişse, takvim yılı başında toplanıp bir kısım işleri başka daireye vermek,

3. İçtihadı birleştirme görüşmelerine ve kararlarının yazılmasına ilişkin olarak ilke kararları almak,

4. Bu ve başka kanunlarla verilen diğer işleri görmek.

Başkanlar Kurulunda oylarda eşitlik halinde başkanın katıldığı tarafın oyları üstün tutulur.

Kanunî mazeretleri olmadıkça başkanlar, Başkanlar Kuruluna katılmak zorundadırlar.

Başkanların kanunî mazeretleri halinde o dairenin en kıdemli üyesi Başkanlar Kuruluna katılır.

Yargıtay Birinci Başkanı, Birinci Başkanvekilleri, İkinci Başkanları ve üyeleri ile, Cumhuriyet Başsavcısının disiplin işlemleri :

MADDE 23. — Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri, ikinci Başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı hakkında disiplin cezası uygulama yetkisi Haysiyet Divanına aittir.

Haysiyet Divanı, Birinci Başkanın Başkanlığında, Cumhuriyet Başsavcısı ile her daireden bir üyenin katılması ile teşkil edilir.

Haysiyet Divanının toplanması gerektiğinde, kurula katılacak üyeler Birinci Başkanlık Divanınca her daireden o dairedeki Başkan ve üyeler arasından ad çekme suretiyle bir asıl ve bir yedek üye olarak bellî edilir.

Haysiyet Divanı üye tamsayısı ile toplanır ve 2/3 çoğunlukla karar verir.

Birinci Başkanın yokluğunda kıdemli Birinci Başkanvekili Haysiyet Divanına başkanlık eder. Haysiyet Divanı, Yargıtay üyeliğinin vakar ve onuruna dokunarak kişisel haysiyet ve itibarını kıran ya da görev icaplarına uymayan davranışlarından dolayı haklarında disiplin kovuşturmasını gerektiren eylemin ağırlığına göre «uyarma, görevden çekilmeye davet» işlemlerinden birini uygular.

Yukardaki fıkrada yazılı eylem ve davranışları her ne biçimde olursa olsun haber alan Birinci Başkan gerekli soruşturma işlemini yapmak üzere durumu Birinci Başkanlık Divanına bildirir.

Adalet Bakanlığı ile Yüksek Hâkimler Kurulundan gelen ihbar ve şikâyetlerin sonucu Adalet Bakanlığına veya Yüksek Hâkimler Kuruluna bildirilir.

Şu kadar ki, şikâyet ve ihbar, soruşturmayı gerektiren belli bir konuyu ihtiva etmezse işleme konmaz.

Birinci Başkanlık Divanı yapacağı ya da yaptıracağı soruşturma sonunda toplanan delilleri yeterli görürse; soruşturma dosyasının bir raporla Yüksek Haysiyet Divanına gönderilmesine, aksi takdirde bir işleme yer olmadığına kesin olarak karar verir.

Haysiyet Divanı Başkanı ilgilinin savunmasını ister, ilgili dilerse kendi ya da göndereceği vekil aracılığı ile savunmasını yapabilir.

Haysiyet Divanı, delilleri serbestçe takdir eder.

Bu kararlar aleyhine ilgili tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde konunun bir defa daha incelenmesini Haysiyet Divanından isteyebilir. İtiraz üzerine inceleme evrak üzerinde yapılır. İtiraz yerinde görülürse ceza tümü ile kaldırılır ya da değiştirilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Kesinleşmiş olan görevden çekilmeye davet kararının tebliğinden itibaren ilgili mezun sayılır ve bir ay içinde görevden çekilmediği ya da emekliliğini istemediği takdirde görevden çekilmiş sayılır.

Kalemler :

MADDE 24. — Yargıtay Birinci Başkanlığı ile Yargıtay dairelerinde ve kurullarında birer kalem bulunur.

Kalemlerde bir yazı işleri müdürü, yeteri kadar kalem şefi, memur, kâtip, mübaşir ve odacı bulunur.

Yazı işleri Müdürlüğüne atanmada hukuk mezunları tercih edilir. Hukuk mezunu talip bulunmadığı takdirde lise veya ticaret lisesi mezunu olmak veya en az beş yıl süre ile kalem şefliği, ilk dereceli mahkemelerde aynı süre ile başkâtiplik yapmış olmak zorunludur.

Kalem şefliğine atanabilmek için lise ya da ticaret lisesini bitirmiş olmak veya Yargıtay'da ya da ilk dereceli mahkemelerde beş yıl ve daha fazla süre ile kâtiplik yapmış olmak gerekir.

Kalem kadrolarına yapılacak atamalarda ve atanacakların bütün özlük hakları ile sair işlemlerinde bu kanunda yazılı istisnalar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Hâkimler Kanununun ilgili hükümleri yönetim kurulunca uygulanır.

Açılan kadrolara ilk kez atanacaklar yönetim kurulunca yapılacak açık yarışma sınavı ile belli edilir. Naklen atanacaklar için daire başkanı ya da âmirinin ve Cumhuriyet Başsavcılığı kalemleri için Cumhuriyet Başsavcısının inhaları gözönünde tutulur.

Açılan kadrolara atama için sınav yapılacağı uygun görülecek araçlarla ilân edilir. İlân da 657 sayılı Kanunun 47 nci maddesindeki yönler açıkça belirtilir.

Yarışma sınavında kazananlar başarı sırasına göre bir çizelge ile tespit olunarak en üst derecede başarı kazananlardan başlamak üzere sırası ile atama yapılır. Hukuk fakültesi mezunları için sınav şartı aranmaz.

Yazı işleri müdürlerinin görevleri :

MADDE 25. — Yazı işleri müdürü, kalemişi birinci derecede sorumlu görevlisidir. Kalem işlerinin düzenle yürütülmesini sağlar ve Yargıtay İç Yönetmeliğinde gösterilen görevleri yapar.

İKİNCİ BÖLÜM

Görevlerin yapılması ve yetkilerin kullanılması

Toplantı ve kararlar :

MADDE 26. — Yargıtay daireleri ile kurulları oylamaya katılacakların tümünün hazır bulunması ya da bu kanunla belli edilen çoğunluğun meydana gelmesi halinde toplanırlar.

Görüşmeler gizli olur. Daire ve kurullarda kararlar çoğunlukla verilir. Özel hükümler saklıdır. Daireler ve genel kurulların toplu olarak reddi caiz değildir.

Dairelerin çalışması :

MADDE 27. — Daireler bir ikinci başkan ve dört üyenin katılımı ile toplanır, işi müzakere eder ve salt çoğunluk ile karar verirler.

Görüşmeye katılan başkan ve üyelerin adları mahallerine gönderilecek karar örneklerine de yazılır. Karar çoğunluk ile verilmişse karşı oy yazısı, kararın asıl ve örneklerinde gösterilir. Müzakereler gizli cereyan eder.

Hukuk ve Ceza Genel Kurullarının çalışması :

MADDE 28. — Hukuk ve Ceza Genel Kurulları 16 nci maddede yazılı şekilde toplanır. Toplantıda bulunanların üçte iki çoğunluğu ile karar verir, ancak birinci toplantıda üçte iki çoğunluk sağlanamaz ise ikinci toplantıda bulunanların yarıdan bir fazlası ile karar verilir.

Bir özel dairenin ilk mahkeme olarak verdiği kararın temyiz veya itiraz yolu ile incelenmesinde özel dairelerde duruşmaya veya karara katılmış olanlar, Genel Kurullarda bulunamazlar.

Tarafların sözlü açıklamalarının dinlenmiş olduğu işlerde o gün dosya incelenip karara varılmadığı takdirde, sonraki oturumda tarafların yeniden dinlenmesine ihtiyaç olmaksızın, kâğıtların okunması ile yetinilir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun çalışması :

MADDE 29. — Yargıtay Büyük Genel Kurulu, dairenin her birinin mevcudu beş itibar edilerek toplamının en az üçte ikisi ile toplanır. Şu kadar ki, Yargıtay Büyük Genel Kurulunun toplanabilmesi için Ceza Genel Kuruluna katılması zorunlu üye sayısının yarısı kadar ceza dairesi üyesinin hazır bulunması da şarttır.

Yargıtay Büyük Genel Kurulu, toplantıda bulunanların üçte iki çoğunluğu ile karar verir, ancak birinci toplantıda üçte iki çoğunluk sağlanamaz ise, ikinci toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile yetinilir.

Toplantı masabı bakımından özel hükümler saklıdır.

Kurulların gündemi :

MADDE 30. — Genel Kurullarda görüşülecek işlerin gündemi, bu kurullara başkanlık edecek başkan tarafından toplantı gününden bir hafta önce düzenlettirilerek dairelere dağıtılır. Gündemlerde görüşülecek dosyalardaki maddi olay bozma ve direnme ve temyiz nedenleri özet olarak anlaşılar biçimde belli edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Nitelikler

Yargıtay Başkan ve üyelerinin nitelikleri :

MADDE 31. — Yargıtay Birinci Başkanı ve Cumhuriyet Başsavcısı seçilebilmek için sekiz yıl, Yargıtay Birinci Başkanvekilli ve İkinci Başkanı seçilebilmek için de altı yıl süre ile Yargıtay üyeliği yapmış olmak zorunludur.

Yargıtay üyeliğine seçilebilmek için :

1. Birinci sınıfa ayrıldıktan sonra en az üç yıl geçirmiş ve birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş bulunmak,
  2. Hâkimlik vakar ve onuruna dokunan kişisel haysiyet ve itibarı kıran ya da görevle ilgili herhangi bir suçtan - affa uğramış olsalar bile - kesin olarak hüküm giymemiş olmak,
  3. İkinci bentde yazılı nitelikteki eylemlerden dolayı disiplin cezası alınmamış olmak,
  4. Yer değiştirme cezasına çarptırılmamış olmak,
- Gereklidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimler

Başkanların ve Cumhuriyet Başsavcısının seçimi :

MADDE 32. — Yargıtay Büyük Genel Kurulu birinci başkanı, Cumhuriyet Başsavcısını, birinci başkanvekilleri ile ikinci başkanlarını kendi üyeleri arasından, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçer.

İlk üç oylamada sonuç alınmazsa, dördüncü oylama, üçüncü oylamada en çok oy alan iki aday arasında yapılır.

Dördüncü oylamaya katılacak olan adayların aldığı oya eşit sayıda oy alanlar da seçime katılırlar.

Oylama adaylardan birinin üye tamsayısının salt çoğunluğu sağlamasına kadar tekrarlanır.

Seçim bir günde sonuçlanmazsa, onu izleyen çalışma günlerinde de sonuç alınıncaya kadar bu adaylar arasında oylamaya devam olunur. Bu seçimlerde üye tamsayısının en az üçte ikisinin hazır bulunması şarttır.

Birinci başkanvekilliğine seçileceklerden birinin hukuk ve diğerinin ceza daireleri başkan ya da üyelerinden olması zorunludur.

İkinci başkanlık seçimi her boş daire başkanlığı için ayrı ayrı yapılır.

Birinci başkanvekili ya da ikinci başkan seçilmek isteyenler seçim gününden önce yazı ile birinci başkanlığa başvurabilecekleri gibi ilk seçim gününde oylamaya başlamadan önce adaylıklarına koyabilirler.

Birinci başkanlıkça, seçim başlamadan adayların ad ve soyadları üyelere duyurulur.

Seçimler birinci başkanlıkça belli edilen gün ve saatte yapılır. Çalışma saati sonuna kadar seçime devam olunur.

Yargıtay birinci başkanı, birinci başkanvekilleri, ikinci başkanları ve Cumhuriyet Başsavcısının görev süreleri dört yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Yeni seçim yapılmıncaya kadar eski başkanlar ve Cumhuriyet Başsavcısı görevlerine devam ederler.

Herhangi bir nedenle boşalan başkanlıklar ve Cumhuriyet Başsavcılığı ile yeniden bir daire kurulup başkanlık ihdası halinde 15 gün içinde yeniden seçim yapılır.

İkinci başkanların kıdeminin tespitinde, Yargıtay üyeliğindeki kıdem esas alınır.

Yargıtay birinci başkanı ve birinci başkanvekilleri ile ikinci başkanları ve Cumhuriyet Başsavcısının bu görevlerinden herhangi bir nedenle çekilmeleri ya da istifa etmeleri halinde Yargıtay üyeliğinden de çekildiklerini açıkça bildirmedikleri takdirde Yargıtay üyeliği görevleri devam eder.

Birinci Başkanlık Divanı Seçimi :

MADDE 33. — Yargıtay Büyük Genel Kurulu üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla Hukuk ve Ceza dairelerinden olmak üzere birer ikinci Başkanla, birer asıl ve birer yedek üyeyi Başkanlık Divanı için seçer. Seçilecek olanların tamamının bir oy pusulasında gösterilmesi suretiyle oy kullanılması mümkündür. Seçimin ikinci turunda da salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde çoğunluk oyunu alamayan Başkanlık Divanına seçilmiş sayılırlar.

Başkanlık Divanına seçilenlerin görev süresi iki yıl olup tekrar seçilmeleri caizdir.

Propaganda yasağı :

MADDE 34. — Yargıtayda yapılan bütün seçimlerde, Yargıtayın içinde ve dışında seçimle ilgili olarak propaganda anlamına gelebilecek davranışlarda bulunulamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Daire ve Kurulların Yardımcıları

Tetkik Hâkimleri :

MADDE 35. — Yargıtayda yeteri kadar tetkik hâkimi bulunur. Tetkik hâkimleri birinci sınıfa ayrılmış veya ikinci sınıf hâkimlerle, üçüncü sınıfta iki yılını doldurmuş olanlar arasından Yüksek Hâkimler Kurulunca atanırlar.

Atamanın gecikeceği ve tetkik hâkimine ihtiyacı zorunlu bulunduğu hallerde, münhal bulunan tetkik hâkimliği kadrolarına, bu kadrolara atanmak nâteligine sahip hâkimlere Yüksek Hâkimler Kurulunca geçici yetki verilebilir.

Tetkik hâkimlerinin yükseltmelerinde, Hâkimler Kanununun 39 ncu maddesinde yazılı niteliklerle birlikte çalıştıkları Kurul veya Daire Başkanlarının düşüncelerini belirten belgeler de göz-önünde tutulur.

Tetkik hâkimlerinin Yargıtay hizmetlerinde geçirdikleri süreler hâkimlik mesleğinde geçmiş sayılır.

Tetkik hâkimlerinin görevleri :

MADDE 36. — Tetkik hâkimleri kurul ve daire başkanlarının kendilerine verecekleri dosya ve evrakı süresinde incelerler dosya ve evrak hakkında bir rapor düzenlerler. Kararlara ve yapılacak işlere ilişkin düşüncelerini rapora yazıp kurullara bildirmekle yetinirler.

Raportörler :

MADDE 37. — Yargıtayda 1250 sayılı Kanuna göre çalışmakta olan raportörler, çalıştıkları daire ve kurul başkanının gözetim ve denetimi altında kanunlarında belirtilen görevleri ifa ederler.

ALTINCI BÖLÜM

Cumhuriyet Başsavcılığı

Kuruluş :

MADDE 38. — Cumhuriyet Başsavcılığı; Cumhuriyet Başsavcısı ile bir Cumhuriyet Başsavcı Başyardımcısı ve Cumhuriyet Başsavcı yardımcısı ile Cumhuriyet Başsavcılığı kaleminden meydana gelir.

Cumhuriyet Başsavcısının görevleri :

MADDE 39. — Cumhuriyet Başsavcısının görevleri şunlardır :

1. Cumhuriyet Başsavcılığını temsil etmek,
2. Anayasa Mahkemesinde Savcılık görevini yapmak,
3. Ceza işlerine ilişkin içtihadların birleştirilmesi müzakere ve kararlarına katılıp oyunu kullanmak,
4. Yargıtay üyelerinin kişisel suçlarından dolayı açılan kamu davasının duruşmalarına katılmak,
5. Cumhuriyet Başsavcılığının verimli ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği her türlü tedbiri almak,
6. Cumhuriyet Başsavcı Başyardımcısı ile Cumhuriyet Başsavcı yardımcılarının yükselme ve ilerleme fişlerini vermek,
7. Cumhuriyet Başsavcılığında görevli olanları denetim ve gözetim altında bulundurmamak ya da bu denetim ve gözetimi tensibeceği yardımcılardan birine yaptırmak,
8. Cumhuriyet Başsavcılığı kalemine naklen atanacak personel inhalarını yapmak,
9. Cumhuriyet Başsavcılığında görevli personel hakkında ilgili kanunda belirtilen uyarma, kınama ve kısa süreli durdurma disiplin cezalarını uygulamak,
10. Bu ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek.

Cumhuriyet Başsavcı Başyardımcısı ile yardımcılarının görevleri :

MADDE 40. — Cumhuriyet Başsavcı Başyardımcısı, Cumhuriyet Başsavcısının vereceği görevlerle birlikte, özel hükümler saklı kalmak kaydı ile, Cumhuriyet Başsavcısının yokluğunda ona

vekillik eder. Başyardımcının da bulunmadığı zamanlarda bu görevi en kademli Cumhuriyet Başsavcı yardımcısı yapar.

Cumhuriyet Başsavcı yardımcıları, kendilerine verilen dosyaların tebliğnamelerini, karar düzeltme ve itiraz yoluna başvurma işlemlerini Cumhuriyet Başsavcısı adına düzenler ve onun yerine imza ederler. Cumhuriyet Başsavcısının vereceği sair işleri görürler.

Cumhuriyet Başsavcı Başyardımcısının birinci sınıfa ayrılmış olanlardan; yardımcıları ise Cumhuriyet savcılığının 7 nci ve daha yukarı derecelerine ulaşmış bulunanlar arasından atanması zorunludur.

Cumhuriyet Başsavcılığı kalem :

MADDE 41. — Cumhuriyet Başsavcılığı kaleminde bir yazı işleri müdürü, yeteri kadar kalem sefi, memur, mübaşir ve odacı bulunur.

Bu Kanunun 24 ve 25 nci maddelerinde yazılı hükümler Cumhuriyet Başsavcılığı kalemleri ve mensupları için de uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Suçlarla ilgili inceleme, soruşturma ve kovuşturma

Kişisel ve görevle ilgili suçlar :

MADDE 42. — Yargıtay birinci başkanı, başkanvekilleri, ikinci başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısının görevleri ile ilgili veya kişisel suçlarından dolayı haklarında soruşturma yapılabilmesi birinci başkanlık divanının kararına bağlıdır. Ancak ağırceza gerektiren suçüstü hallerinin hazırlık ve ilk soruşturması genel hükümlere tabidir.

Birinci başkanlık divanı; kendisine intikal eden veya ettirilen ihbar ve şikâyetleri inceleyerek soruşturma açılmasını gerektirir nitelikte görüldüğü takdirde ilk soruşturma yapılması için ceza dairesi başkanlarından birini görevlendirir. Aksi takdirde dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verir. Bu karar kesindir.

Soruşturma ile görevlendirilen başkan, soruşturmayı ikmal ettikten sonra evrakı birinci başkanlık divanına gönderir.

Yargıtay Ceza Dairesi Başkanı sorgu hâkiminin yetkisini haiz olup, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ilk soruşturmaya ait hükümlerini uygular. Vereceği tutuklama veya tutuklamamanın kaldırılması veya kefaletle salıvermeye ait kararları birinci başkanlık divanının onaması ile tekmül eder.

Birinci başkanlık divanı; incelediği evrakı noksan bulursa tamamlar veya soruşturmayı yapan başkana tamamlattırır.

Son soruşturmanın açılmasına mahal görmediği takdirde evrakın işlemde kaldırılmasına kesin olarak karar verir. Son soruşturmanın açılması gerektiği sonucuna varırsa evrakı görevle ilgili suçlarda Anayasa Mahkemesine, kişisel suçlarda Yargıtay Ceza Genel Kuruluna tevdi olunmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.

Sanık Ceza Genel Kurulunca verilen kararı tefhim veya tebliğinden itibaren 15 gün içinde yeneden tetkikini Ceza Genel Kurulundan isteyebilir. Bu suretle verilen karar kesindir.

Haklarında inceleme ve soruşturma yapılacakların, inceleme ve soruşturma mercilerinin tayininde son görev ve sıfatları esas alınır. 1402 sayılı Sakıyönetim Kanununun 21 nci maddesinde sözü edilen yetkili izin mercii Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, başkanvekilleri, ikinci başkanlar ve üyeler için Yargıtay Genel Kuruludur.

Disiplin işlemlerinin uygulanması :

MADDE 43. — Cezaî yünden yapılacak soruşturma ve kovuşturmalar, disiplin işlemlerinin ayrıca yapılmasına ve uygulanmasına engel teşkil etmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yargıtay Yayın İşleri

Yargıtay Yayın İşleri Müdürlüğü :

MADDE 44. — Yargıtay Yayın İşleri Müdürlüğü Yargıtay kuruluşu içerisinde birinci baş m-lığa bağlı olmak üzere hukuk fakültesi mezunu veya yüksek tahsil yapmış bir müdürün yöneti-minde bir şefle memurlardan kurulur.

45 nci madde gereğince kararların özetlenip tasnifi işleri Yargıtay Başkanı tarafından görev-lendirilecek bir Yargıtay üyesi veya tetkik hâkiminin başkanlığında üçten az olmamak üzere tet-kik hâkimleri tarafından yapılır.

Yargıtay Yayın İşleri Müdürlüğünün görevleri :

MADDE 45. — Yayın Müdürlüğü, Yargıtay daire, genel kurul ve içtihadî birleştirme kararla-rını kart usulüne göre ilgili oldukları kanun, tüzük ve yönetmelik maddelerine göre özetleyerek tasnif ettikten sonra kararları ve özetini fihrîstleri ile yayımlamak ve Türk hukukunun gelişme-sine faydalı olacak nitelikteki telif ve çeviri eserleri ve yabancı mahkeme içtihatlarının çevirileri-ni yayımlamak ve bu amaçla yabancı dilde yayımlanan eser ve kararları Türkçeye çevirtmek, Yar-gıtay Kitaplığını korumak ve yönetmek, Yargıtay içtihatları arasında göreceği aykırılıkları bir raporla ve ilgili kararların örneklerini de eklemek suretiyle Yargıtay Başkanlık Divanına bildir-mek, Yargıtay kararlarının önemli olanlarını bastırıp mahkemelere ve abone olan avukatlara da-ğıtımını sağlamak.

Karar örneklerinin verilmesi :

MADDE 46. — Yargıtay kalemlerinin âmiri olan yazı işleri müdürleri, kalemlerinde yazılan kararlardan, daireleri kurullarınca belli edilenlerin birer örneğini kararların verildiği tarihten başlayarak en geç bir ay içinde Yayın Müdürlüğüne vermekle ödevlidirler. Yazı işleri Müdür-leri bu ödevlerinden dolayı da Yargıtayın yetkili organlarınca denetlenirler.

Bütçe :

MADDE 47. — Yargıtay genel bütçe içinde kendi bütçesi ile yönetilir.

Bütçenin birinci derecede ita âmiri Birinci Başkandır. Masraf tahakkuk memurluğu görevi, Başkanın tensibedeceği memurlar tarafından yerine getirilir.

Yasama Meclisleri komisyon ve genel kurullarında, bütçe ile ilgili görüşmeler sırasında Adalet Bakanı, lüzumu halinde Yargıtay Genel Sekreteri hazır bulunur.

Döner sermaye :

MADDE 48. — Yargıtay Yayın Müdürlüğü görevlerinin yerine getirilebilmesi amacı ile genel bütçede «Yargıtay yayımları döner sermayesi» adı altında konulacak ödeneklerden lüzumu kadar döner sermaye verilir. Döner sermaye miktarı, bir milyon liraya ulaşuncaya kadar kârlar döner sermayeye eklenebilir. Bu miktar Bakanlar Kurulu kararı ile bir misli artırılabilir.

Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebeî Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Ek-siltme ve ihale Kanununa bağlı değildir.

Döner sermaye ile yapılacak yayımların fiyatlarının hesaplanması, maliyete eklenecek kâr oranı veya miktarı; döner sermayenin işletilmesine, sarf usullerine ilişkin kurallar, Yargıtay Birinci Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken yapılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Döner sermayenin yıllık bilançoları gider belgeleri ile birlikte mali yılın bitiminden itibaren 4 ay içinde Sayıştaya ve bilançonun bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Adli araverme işleri :

MADDE 49. — Yargıtayda adli araverme sırasında, dava ve işleri görmek için biri hukuk, biri ceza olmak üzere iki nöbetçi daire kurulur.

Nöbetçi dairelerde görevlendirilecek başkan ve üyelerle nöbetçi kalacak tetkik hâkimleri Birinci Başkanlık Divanınca belli edilir. Ancak tetkik hâkimlerinin tespitinde ilgili daire başkanının görüşü önceden tespit olunur.

İkinci başkanlarla üyelerin nöbetlerinin düzenlenmesinde, kendilerinden sonrakiler nöbet tutmadıkça tekrar nöbetçi bırakmamak ve mümkün oldukça kıdemliden daha kıdemsiz doğru nöbeti sıraya koymak kuralı ve mümkün oldukça ilgililerin istekleri ve adli aravermede görülecek dava ve işlerin niteliğine göre daire başkanlarının da düşünceleri gözönünde bulundurulur.

Adli aravermeden yararlanmayanların yıllık izinleri yol süresi dahil 45 gündür.

Adli aravermeden faydalananlar, kısmen veya tamamen yıllık izin kullanamazlar. O yılın yıllık iznini adli aravermeden önce kısmen veya tamamen kullanmış olanların nöbetçi kalması zorunludur.

Adli aravermede nöbetçi kalacaklara durum, adli aravermeden en az 2 ay önce duyurulur.

Yargıtay İç Yönetmeliği :

MADDE 50. — Yargıtaydaki kurulların ve üyelerin, tetkik hâkimlerinin raportörler ile diğer personelin bu kanunda gösterilmeyen ve bu kanuna aykırı düşmeyen ödev ve yetkileri ile çalışma usulleri, seçimlerin yönetimi, tutulacak defterler, kullanılacak basılı kâğıtlar, kanun hükümleri çerçevesinde Yargıtay İç Yönetmeliği ile düzenlenir. Yargıtayın iç düzenini ve bu kanunun uygulanmasını İç Yönetmelik sağlar.

Resmî Gazete ile yayımlanma :

MADDE 51. — Bu kanun hükümlerine göre alınacak ilke kararları ve yapılacak yönetmelikler ve içtihadı birleştirme kararları Resmî Gazetede yayımlanır.

Adalet yılının açılışı :

MADDE 52. — Her adli yıl, Ankara'da Yargıtay Birinci Başkanının söylevi ile açılır.

Birinci Başkanın yokluğunda bu görev Yargıtay Birinci başkanvekillerinin en kıdemlisi tarafından yerine getirilir.

Açılış söylevinin metni üzerinde daha önceden Başkanlar Kurulunun düşüncesi alınır.

Hukuk dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi :

MADDE 53. — Adliye mahkemelerinden Yargıtay Hukuk Dairelerine temyiz incelemesi yapılmak üzere gönderilecek dava dosyalarının temyiz dilekçesinde gösterilen daire ismi ile bağlı kalınmaksızın o mahkeme hâkimi tarafından Yargıtay Kanununda belirtilen görevli daireye gönderilmesi sağlanır.

İzinler :

MADDE 54. — Birinci Başkan ve Cumhuriyet Başsavcısının izin istekleri Birinci Başkanlık Divanıca yerine getirilir.

Başkanvekilleri ile ikinci başkanların yıllık izin istekleri Birinci Başkanın, üyelerin izin istekleri daire başkanlarının düşüncesi alındıktan sonra Hâkimler Kanunundaki esaslara göre Birinci Başkanlık Divanıca karara bağlanır.

Tetkik hâkimlerine yıllık izin verilmesinde, görev yaptıkları kurul ve daire başkanlarının düşüncesi alınır.

İzin hususundaki tasarruflar ilgilinin siciline işlenmek üzere Yüksek Hâkimler Kuruluna bildirilir.

Dış ülkelerde bilimsel araştırma ve inceleme :

MADDE 55. — Yargıtay üyeleri, bilimsel araştırmalar yapmak ve meslekî incelemelerde bulunmak için aylık ve ödenekleri, gerçek yol giderleri ve gündelikleri verilmek ve bir yılı geçmemek üzere Birinci Başkanlık Divanı kararı ile dış ülkelere gönderilebilirler.

Bu maksatla yurt dışına gönderileceklerin nitelikleri yapılacak yönetmelikle tespit edilir.

Bu amaçla Yargıtay bütçesine her yıl en çok beş üye için ödenek konulabilir.

Yargıtay üyeleri ulusal ve uluslararası kongre ve konferans ve bilimsel toplantılara davet edildiklerinde gereken izin verilebilir.

Özlük işleri :

MADDE 56. — Yargıtay başkanları ile üyelerinin ve tetkik hâkimlerinin bu kanunda gösterilen istisnalar dışında bütün özlük işleri ve hakları Yüksek Hâkimler Kurulu tarafından yerine getirilir.

Değişen cetveller :

MADDE 57. — Hâkimler Kanununa bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı Yargıtay üye yardımcılığı unvanı (Tetkik hâkimi) olarak değiştirilmiştir.

ONUNCU BÖLÜM**Geçici hükümler**

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay ikinci Başkanlığında dört yılını doldurmuş olanlarla bu kanunla yeniden kurulan daireler başkanlıkları için, yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yeni seçim yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtayda mevcut dairelerde görevli üyelerin yerlerinin yeniden tespiti zorunlu değildir.

Ancak yeni kurulan daireler ve bu dairelere verilen görevler dolayısıyla eski üyelerden gereken yerlerinin değiştirilmesi; 1488 sayılı Kanunla Anayasaya eklenmiş olan geçici 15 nci maddede gereğince Yargıtay üyesi olmuş bulunanların yerlerinin tespiti bu kanun hükümleri dairesinde yapılır.

Yukarıki fıkra gereğince yerleri belli olanlar, görev ifa edecekleri dairelerin fiilen göreve başlamasına kadar geçici olarak ihtiyaç bulunan dairelerde çalıştırılırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanun gereğince yeniden teşkil olunan kurul ve dairelerle ilgili seçimler, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yapılır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanun gereğince yeni kurulan dairelerin fiilen çalışmaya başlamasına kadar eski dairelere gelmiş olan işler eski dairelerce incelenip karara bağlanır. Bu işlere ait tavzih ve karar düzeltme istekleri de eski dairelerce incelenip karara bağlanır.

Yeni kurulan kurullara verilen görevler kurulların göreve başlamasına kadar bu görevlerin eski ilgilileri ve organları tarafından yapılır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Unvanları tetkik hâkimi olarak değişmiş bulunan üye yardımcılarının, bu değişiklik sebebiyle yeniden atanmaları gerekmez.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunda yapılması öngörülen yönetmelikler, en geç üç ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konur.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtayda görevli bulunan başkâtiplerin unvanı «Yazı İşleri Müdürü» başkâtip yardımcılarının unvanları «Kalem şefi» olarak değiştirilmiştir.

Bu değişiklik sebebiyle ilgililerin yeniden atanmaları gerekmez.

GEÇİCİ MADDE 8. — Başkanlar Kurulu; bu kanunun yürürlüğe girmesi ve yeni dairelerin fiilen çalışmaya başlamasından itibaren bir yıl içinde dairelere gelen iş miktar ve niteliklerini tespit eder. İş durumunda miktar ve nitelik yönünden bir dengesizlik meydana gelmişse bu yılın bitiminden en geç 15 gün içinde toplanır ve dairelerin iş durumlarında adet ve nitelik itibarıyla denge sağlayacak ve ayarlayıcı kararları alır.

GEÇİCİ MADDE 9. — 1250 sayılı Kanun hükümlerine göre raportör unvanı verilen hukuk mezunlarından Yargıtay'da dört yıl ve daha fazla hizmet etmiş ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hizmette olanlardan daire başkanlarıncâ müspet tezkiye almış bulunanların Yüksek Hâkimler Kurulunca, hâkimlik mesleğine kabullerine karar verilebilir.

Mesleğe kabullerine karar verilenlerin hâkimliğe atanmalarında müktesep hakları gözönünde tutulur ve atama yapılmaya kadar Yargıtay'daki görevlerine devam ederler.

Yukarıdaki fıkralar hükümlerinden faydalanmak isteyenler bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten, dört yılını ikmal etmeyenler ise bu sürenin bitiminden itibaren bir ay içinde Yüksek Hâkimler Kuruluna yazılı olarak başvurmadıkları takdirde daha sonra yapacakları talepleri nazara alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 10. — 1250 sayılı Kanun gereğince Yargıtayda raportör olarak çalışmakta olanların görevlerinden ayrılmaları halinde; açılan kadrolara 1250 sayılı Kanun gereğince yeniden atama yapılmaz. Bu kadrolar Yargıtayın genel idare hizmetleri kadroları meyanına intikal eder.

GEÇİCİ MADDE 11. — Yargıtay ve Cumhuriyet Başsavcılığı kalem kadrolarında çalışmakta olan personelden, bu kanun ile unvanları değişenlerin, yeni unvanları yan ödeme kararnamelelerinde değiştirilinceye kadar, almakta oldukları yan ödemeleri almaya devam ederler.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Son hükümler

Kaldırılan hükümler :

MADDE 58. — Temyiz Mahkemesi Teşkilâtına dair 1221 sayılı Kanun ile tadih ve ekleri, Yargıtay üye yardımcılarını hakkındaki 18 . 7 . 1960 gün ve 28 sayılı Kanun ve diğer kanunların bu kanuna uymayan hükümleri kaldırılmıştır.

Yürürlük :

MADDE 59. — Bu Kanun yayımı tarihini takibeden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 60. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
21	41	117	11	64	163
31	29	136		65	235
37	101	35:43		66	284:304,314:315,
	102	70:111			332:333
	103	120:148			
	104	170,171,180:183			
	106	200,220,230:233			

I - Gerekeçeli 774 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 101 nci Birleşimine, 260 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosununun 66 nci Birleşim tutanağına bağılıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Adalet ve Plân, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/615